

Celostna ocena

Naloga ima 1022 besed, torej ne presega predpisanega števila besed. Predpisano temo obravnava zanimivo, zrelo in tudi izvirno. Pri obravnavi problema pokaže sposobnost analize, razlaganja in argumentiranja na višji, veččlenski ravni, enako tudi sposobnost sintetiziranja in vrednotenja, čeprav je v zadnji postavki odnos med Izidorjem in Margareto ovrednoten le na osnovni ravni, nekritično. Besedilo je koherentno, s prehodi med podtemami, zunanja in notranja zgradba sta usklajeni, posebno je zanimiv uvodni del zaradi prehajanja iz splošne teme na konkretno. V prvem odstavku izpostavi vrednost ljubezenskega čustva, v drugem opredeli posebnost tega čustva v obravnavanem romanu, v tretjem pa postavi tezo, ki je zanimiva zaradi tega, ker v nasprotju s smernicami kot najbolj ljubezensko preizkušane opredeli Izidorja in potem v nalogi ugotovi, da je on na tem področju popolnoma odpovedal. Zanimiv je tudi zaključni odstavek, ki učinkuje kot pomiritveni akord s širšega nacionalnega in moralnega vidika. Besedišče je bogato in zanimivo, čeprav z nekaterimi nerodnostmi. Kandidat obvlada zahtevna skladenjska in besedilotvorna pravila. V nalogi je kar nekaj nepotrebnih jezikovnih in slogovnih napak. Celostna ocena bi bila odlično.

Analitična ocena vsebine

Za popolno uresničitev prve smernice (to je oznako Izidorja in Jurija ter navedbo razlogov za njune značajske razlike) je predvidenih 8 točk. Kandidat v **četrtem odstavku** veččlensko označi Izidorja, navede razloge, oznako in razloge med seboj vzročno-posledično poveže ter utemelji in sintetizira (dodatne točke). Jurija primerjalno označi (dodatne točke) v **petem odstavku**, oznako utemeljuje tudi z navajanjem konkretnih dejstev. S tem je tudi naveden prvi razlog za njune značajske razlike – različen temperament. Drugi razlog je le naveden, ne pa tudi razložen, to je očetova vzgoja. Izidorja je oče vzgajal drugače, ker ga je določil za naslednika, saj je bil prvorojenec. Zaradi tega bo moral sprejeti številne odgovornosti, Jurij pa je lahko odraščal bolj sproščeno. Smernice zahtevajo navedbo, ne pa tudi razlage več kot enega razloga za njune značajske razlike, zato bi bila ta postavka ocenjena z vsemi predvidenimi točkami.

Šesti odstavek je prehodni, napove novo podtemo. V **sedmem odstavku** dijak razpravlja o drugi smernici oz. problemskem vprašanju, deloma tudi o tretjem. Kandidat utemeljeno razlaga, kako se Izidor podreja očetovi volji in sprejema njegove vrednote, kar je usodno vplivalo na njegovo ljubezensko življenje. Izidor »življenje dojema le kot odplačevanje (očetovih) grehov in pokoro«. To determinira njegovo življenje. Očetov zločin in občutek krivde vplivata na izbor neveste, pohabita Izidorjev značaj, zato posledično ni sposoben razviti pravega ljubezenskega odnosa z žensko. Drugačen je Jurij, zato na sojenju Agati uspešno prestopi ljubezensko preizkušnjo in si dokončno pridobi Agato. Tako kandidat posrečeno sledi tudi tretji smernici, ko nasproti Izidorjevi obremenjenosti z očetovim zločinom in krivdo, vraževerjem in visoško oholostjo postavi neobremenjenega

Jurija, ki je sposoben razviti prava ljubezenska čustva, jih pokazati in se za ljubljeno žensko tudi žrtvovati. Postavka bi bila ocenjena z vsemi predvidenimi točkami, tj. 8 točk. Enakovredno se v tej postavki točkuje vpliv občutka krivde, če je tako opredeljeno Izidorjevo ravnanje, potem ko popolnoma odpove na sojenju Agati.

V **osmem odstavku** kandidat na kratko opiše Margaretino ljubezensko preizkušnjo po odpovedi zaroke, omeni pa še drugo preizkušnjo. Obe ovrednoti. Tudi za ta del naloge bi dijak dobil vse predvidene točke, tj. 6 točk. Enakovredno se točkuje Margaretino ljubezensko preizkušnjo, če je ta opredeljena kot brezupno vztrajanje v ljubezni do Izidorja, kar je na koncu poplačano s poroko.

V **devetem in desetem odstavku** kandidat ovrednoti medsebojni odnos obeh parov. Odnos med Agato in Jurijem ovrednoti in razloži, odnos med Margareto in Izidorjem pa le opredeli kot srečnega. Prvega ocenjevalec točkuje z vsemi predvidenimi točkami, drugega največ z dvema, saj ta odnos ni razložen, čeprav ni tako enostaven in preprosto srečen, zato bi dijak dobil 6 točk od 8.

Izguba dveh točk je seveda nepotrebna. Glede na sposobnost kritičnega in utemeljenega razpravljanja, ki ga je kandidat sicer dokazal v nalogi, upravičeno predvidevamo, da bi tudi to smernico enako dobro obdelal. Mogoče je kandidat slabo gospodaril s predvidenim časom in mu je za to postavko zmanjkalo časa.

Analitična ocena jezika

Spodaj opredeljene jezikovno-slogovne napake je mogoče razporediti tudi drugače, saj je ista napaka lahko hkrati npr. pomensko neustrezno rabljena beseda in slogovno zaznamovano rabljena beseda ali besedna zveza. Ocenjevalec se odloča po svoji lastni presoji.

- *s svojimi občutji, s svojo ljubeznijo in se je ne sramuje* – Slogovna napaka, nejedrnatost. Bolje: *s svojimi ljubezenskimi občutji, ki se jih ne sramuje*.
- *predstavlja* – Slogovna napaka, publicizem. Bolje: *Ključ do spoznanja je ...*
- *svoje zmože prepoznati pravočasno* – Napačen besedni red. Bolje: *pravočasno prepoznati svoje zmože*.
- *Priskaže se nam* – Neustrezna beseda. Bolje: *Kaže se/ja goreč vernik ...*
- *»hudič kerizga«* – Neustrezna raba ločil. Frazemov v eseju, ki je subjektivno besedilo, ne pišemo v narekovajih.
- *vpada* – Neustrezna beseda. Bolje: *je v izrazitem protislovju/nasprotju ...*
- *njegovo mnenje je* – Slogovna napaka, nejedrnatost. Bolje: *meni*.
- *živeli in* – Neustrezna raba ločil, manjka vejica.
- *pa* – Slogovna napaka, pogovorni *pa*.
- *nezmore* – Druge pravopisne napake, pisava narazen.
- *kot čedne zunanosti* – Neustrezno tvorjena poved. Bolje: *kot fant čedne zunanosti*.
- *pripoznati Agate za svoje* – Neustrezna beseda in besedna oblika. Bolje: *priznati Agate za svojo*.